

I. ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНИ

I. А. Встухова, *канд. юрид. наук,
доц. кафедри трудового права*

КУЛЬТУРА ОСОБИСТОСТІ ВИКЛАДАЧА ТА ЇЇ СКЛАДОВІ

Державна національна програма “Освіта. Україна XXI століття” одним із найважливіших напрямів реформування системи освіти визначає підготовку нового покоління педагогів, які б творчо втілювали в реальну практику принципи гуманізації, гуманітаризації, демократизації, індивідуалізації навчання. Зрозуміло, що вирішення цього завдання під силу лише педагогам, котрі мають високий рівень загальної та педагогічної культури. “Культура” як науковий термін означає сукупність матеріальних і духовних цінностей, створених людством протягом його історії; проте, як полісемічне, це слово має й інший зміст, наприклад, освіченість, вихованість.

Педагогічна культура як прояв творчої індивідуальності включає в себе декілька наступних складових: комунікативну культуру (культуру спілкування); ерудицію, наукові знання, науковий світогляд; професійну компетентність; культуру зовнішнього вигляду, естетичну привабливість, позитивний імідж. Важливе значення має педагогічна техніка, тобто сукупність прийомів володіння собою і прийомів впливу на інших вербальними і невербальними засобами. Складовою педагогічної культури є також етична поведінка, що ґрунтується на знаннях норм професійної етики, мовного та ділового етикету. Для педагогічної культури важливе значення має психологічна та методична підготовка, педагогічна майстерність. Поряд із названими складовими педагогічної культури найважливіше значення, на наш погляд, мають особистісні якості викладача, до яких

традиційно відносять духовне багатство, гуманізм, справедливість, толерантність, відкритість, оптимізм, прагнення до самовдосконалення.

Зазначимо, що важливою складовою педагогічної діяльності є її гуманістична спрямованість. Історична необхідність побудови України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової держави вимагає рішучого втілення в повсякденне життя гуманістичних ідей. І тому не випадково в ст. 3 Конституції України проголошено: “Людина, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю”.

Враховуючи це, викладач повинен розуміти, що в центрі навчально-виховного процесу має бути студент. Будь-яка робота педагога будується на глибокій повазі до його особистості, максимальній увазі до його проблем, бажанні допомогти і створити оптимальні умови для всебічного розвитку кожного з них.

Педагоги всіх рівнів, а передусім вищої школи, мають формувати в собі інтелігентність. Ця якість виступає показником морально-духовного ідеалу для тих, хто нас оточує. Зрозуміло, що звання професора, доцента, викладача вищого навчального закладу ставить особливі вимоги – бути інтелектуально, морально й професійно довершеною людиною. Саме тому інтелігентність, безумовно, є стрижнем становлення педагогічної майстерності викладача.

Серед якостей викладача, визначальних у процесі становлення педагогічної культури, майстерності та професіоналізму, особливо важливим, на наш погляд, є педагогічний такт. Це відчуття міри в процесі спілкування з людьми з урахуванням їх фізичного та психічного стану. Вияв педагогічного такту є важливою умовою ефективності впливу педагога на вихованця. Слід зазначити, що педагогічний такт ґрунтується на глибоких знаннях психології вихованців, їхніх індивідуальних особливостей. До того ж тактовність є свідченням сформованості педа-

гогічної культури викладача. Це чутливий інструмент попередження міжособистісних конфліктів, яскравий показник педагогічної майстерності. Будь-яка людина, яка сповідує принципи загальнолюдської та професійної культури, зазвичай володіє педагогічним тактом. Для викладача вищої школи ця риса є не тільки безумовною, а й органічною, природною, більше того, в процесі своєї роботи він має виявляти довершені зразки тактовності.

Важливою складовою у структурі становлення педагогічної культури педагога вищої школи є комплекс психолого-педагогічних умінь: конструктивних, комунікативних, дидактичних, пізнавальних, прикладних організаторських та ін. Зрозуміло, що більшість з них формується під час підготовки до професійної діяльності в навчальних закладах та у подальшому в практичній діяльності як викладача вузу. Цей процес є досить тривалим і вимагає від педагога наполегливої цілеспрямованої роботи над собою.

*С. І. Власенко, канд. юрид. наук,
доцент кафедри історії держави і права
України і зарубіжних країн*

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА – ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

В сучасних умовах усі розуміють, що рівень інтелектуального потенціалу країни визначається якістю освіти, тому державі потрібні фахівці, які здатні до ефективної професійної діяльності і які зможуть оперативно приймати нестандартні рішення, діяти самостійно і творчо.

Зараз, коли освіта стала масовою і коли особа може її отримати на госпрозрахунковій засаді при мінімальній кількості балів за ЗНО, перед провідними навчальними закладами по-